Sɔŋsim Din Yi Alizanda Ni Na

Watson Goodman n-sabi bukku ŋɔ

Bukku ŋɔ nyɛ la pini—
Pa din kɔhira

SƆŋSIM DIN YI ALIZANDA NI NA

"Sɔŋsim Din Yi Alizanda Ni Na" nyɛ la suranim' kalnlinim' shɛŋa bɛ ni yaa laɣim taba ni di sɔŋ yɛlkpani kam din yi Naawuni Kundi ni na. N niŋ yɛda ni komɛntiri suŋ din wuhiri Naawuni Kundi puuni yɛ-la nyɛ la Naawuni Kundi maa maŋmaŋa.

Naawuni Yɛlgu yi la alizanda ni na, ka nyɛ sɔŋsim maŋli bɛn suhu-ri yɛ wuntitali zuɣu ka di kum mini di konyuri mal' ba bɛ suhuri ni la sani. Nir' yi zaɣsi alahachi soli dolbu, ka niŋ tuuba, ka yɛli ti Duuma Yisa Masia n' o kam' na nti be o suhu ni; ka niŋ yɛda n' o suhu zaa ni ti Duuma Yisa Masia nyɛ la o Tilgira, ti Dumma Yisa ni kahig' oma-ŋa n-wuh' o ka zaŋ omanmaŋ' suhupiɛlli min' o suhudoo n-niŋ ŋuna ŋun nyɛ yɛdaniŋda maa suhu ni. 1937 saha ka n niŋ yɛlli ŋɔ yɛda, ka di saha maa zaŋ ka na hal ni pumpɔŋɔ, m mini n Duuma dolintabtali maŋli maa na kul be la lala. N kpamd' a jaandɛ n' a zaŋm' amaŋa n-ti Yisa ka deeg' o niŋ a Tilgira n'a Duuma pumpɔŋɔ, a yi nyɛ la ŋun na bi niŋ lala.

—Watson Goodman (1920-2002)

Amaa Naawuni ni niŋ shɛm n-wuhi n' o yuri ti m-bɔŋɔ: Ti ni daa nyɛ alahachinim' saha shɛl' la ka Masia daa kpi ti zuɣu.
—Romnima 5.8

Yaɣgari Chuɣu daa ti miri puhibu, ka Yisa baŋ n' o saha paaya n' o chɛ duniya ŋɔ ka lab' o Ba sani. Amaa o ni daa pun yur' omaŋmaŋ' ninvuɣ' shɛb' bɛm be duniya ŋɔ ni la o daa kul yuri ba la lala hal nti yi duniya ŋɔ ni. —Jɔn 13.1

Ni Yisa Masia ŋun nyɛ shɛhiralana ŋum be tibi, ka nyɛ ŋun daŋ tooni n-neei kum ni, ka lan nyɛ duniya ŋɔ nanim' toondan' la niŋm' alibarika n-niŋ yi ni ka tin ya suhudoo din nyɛ bɛ dini. Ŋuna n-yuri ti ka daa zaŋ o ʒim n-fa ti ti da-alahachi ni m-bahi. —Kahigibu 1.5

Nir' yi zaŋ o nyɛvili n-taɣ' o zɔnim' dini, yurlim shɛl' lan kani n-gari li. —Jɔn 15.13

Dama Naawuni yuri duniyanim' hal nti zaŋ o Bi' gaŋa n-ti ba ni ŋunkam niŋ o yɛda ku ti bahi yoli, amaa o ni ti nya la nyɛvili din ka bahigu. —Jɔn 3.16

Naawuni daa yi n zuɣu kurimbuni ha n-yɛli, N yuri ya la yurlim shɛli din ka targa; dinzuɣu ka n kul ʒen ya yim maa.
—Jɛrimaia 31.3

M mini m Ba nyɛ la zaɣ' yini.
—Jɔn 10.30

Bɛhiŋ kani, ti daadiini soli ŋɔ ashili nyɛ la zaɣ' titali. Dina n-nyɛ: Ɲuna n-daa leei daadam n-yi palo, ka Naawuni Shii Kasi daa di o shɛhira, ka malaikanim' daa nya o. Bɛ daa mol' o yɛla zuli-ya kam ni, ka nirba daa niŋ o yɛda duniya ŋɔ ni, ka Naawuni daa ti kpuɣ' o n-chaŋ jilima shee alizan-da ni. —I Timoti 3.16

Pilgu ni ka Naawuni ni booni so Yɛlgu la daa be, ka Yɛlgu maa daa be la Naawuni sani. Yɛlgu maa daa nyɛ la Naawuni. Yɛlgu maa daa lɛb' la ninsala m-be ti sani, ka anfaani mini yɛlmaŋli pal' o kɔbli ni. Ka ti nya o jilima shɛli din nyɛ Naawuni Bi' gaŋa ŋun yi o Ba san' na jilima. —Jɔn 1.1, 14

Dimbɔŋɔ zaa daa niŋmi ni ti Duuma ni daa chɛ ka anab' so yɛli shɛm la niŋ pali. O ni daa yɛl' shɛm maa m-bɔŋɔ: Paɣpiɛl' so ni ti niŋ pua n-dɔɣi bidibga, ka bɛ ti bol' o yuli Imanuɛl. (Di gbinni nyɛ la Naawuni be ti sani.) —Matiu 1.22, 23

Ka Yisa bɔh' o, Filip, m min' a ni be ka di yuui ŋŋɔ k' a na bi mi ma? Ɲun nya ma, o nya m Ba; ka bɔ n-niŋ k' a yɛli ni n wuhim' ya m Ba maa? Ka lam bɔh' o, Filip, a bi niŋ yɛda ni m be m Ba maa ni ka m Ba maa gba be n ni?
—Jɔn 14.9, 10a

Ka ŋunkam kahigi n-yɛli ni Yisa nyɛ la Naawuni Bia, Naawuni be o ni k' o gba be Naawuni ni.
—1 Jɔn 4.15

Ka malaika maa gargi n-yɛl'o, Naawuni Shii Kasi ni ti siɣ' a zuɣu na, ka Zallakudura Naa yiko mahim ti gil' a; dinzuɣu a ni yɛn ti dɔɣi bi' so maa, bɛ ni ti boon' o la bi' suŋ ni Naawuni Bia. —Luk 1.35

Dama Naawuni Naawunitali bɛhigu zaa be Masia daadantali niŋgbuŋ ni. —Kolɔsinima 2.9

Bɛ dɔɣi bia n-ti ti, bɛ ti ti bidibga; ka nam fukumsi ʒi o bɔɣsapiɔn zuɣu, k' o yuli ni booni Alahaziba ni Saɣsira ni Yikolana Naawuni ni Saha din ka bahigu Ba ni suhudoo Nabia. —Alizaia 9.6

Pita noli daa na bi lu tiŋa ka sagbam' piɛlli dii sirgi na nti lim ba, ka bɛ wum ka kuko' shɛli yɛri sagbani maa ni, M Biyurgu m-bɔŋɔ; n nin' ni tiɣ' so pam m-bala; wummiɣ' o noli! —Matiu 17.5

Ka Yisa yɛl' o, A pun nya o, (Naawun' Bii Maa) hal ŋuna n-dir' a alizama ŋɔ. —Jɔn 9.37

Di chaŋ wula ka yi yɛli ni m Ba ni pii man' ninvuɣ' so n-tim duniya ŋɔ ni maa na mɔri Naawuni, n ni yɛli ni n nyɛ la Naawuni Bii la zuɣu? N yi bi tumdi m Ba tuma, yin' di niŋ ma yɛda. —Jɔn 10.36, 37

K' o yɛli ba, Yi yi la duniya ŋɔ ni na, amaa man' yi la alizanda ni na; yi nyɛ la duniya ŋɔ nirba, amaa man' pa la duniya ŋɔ nira. Ka Yisa yɛli ba, Achiikatim yɛlmaŋli ka n yɛri ya, bɛ ni daa na bi dɔɣi Ibrahimma saha shɛl' la, man' daa pum beni. —Jɔn 8.23, 58

Ka paɣ' maa yɛl' o, M mi ni bɛ ni booni so Masia la ni ka na; k' o yi ti ka na, o ni wuhi ti binshɛɣkam zaa. Ka Yisa yɛl' o, Mani ŋun tɔɣsir' a yɛtɔya ŋɔ m-bala. —Jɔn 4.25, 26

Ka Yisa yɛli ba, Mani n-nyɛ nyɛvili bɔrobɔro maa. Ka ŋunkam ka n san' na, kum ku lan gbaag' o; ka ŋunkam mi niŋ ma yɛda, konyuri ku lan gbaag' o hal abada. —Jɔn 6.35

N ni na kul be duniya ŋɔ ni ŋɔ, n nyɛ la duniya ŋɔ neesim. —Jɔn 9.5

Ka Yisa lan yɛli ba yaha, Achiikatim yɛlmaŋli ka n yɛri ya, mani n-nyɛ buzɔŋ dunoli. —Jɔn 10.7

Ka Yisa yɛl' o, Mani n-nyɛ nyɛvili, mani n-lan su kum ni neebu yiko; ka ŋunkam niŋ ma yɛda, hal o yi kpi gba, o ni lan neei yaha. —Jɔn 11.25

Yi booni ma la yi karimba ni yi Duuma; yɛlmaŋli mi n-shiri nyɛ li, dama lala n-nyɛ ma. —Jɔn 13.13

YISA NI DAA TUM ALAHAZIBA TUNTUMSA SHƐŋA YƐLA 5

Ka daa yɛli salo maa zaa ni bɛ laɣimmi ʒini mɔmaha zuɣu. K' o daa zaŋ bɔrobɔro kpila anu mini zahim ayi maa, ka kpuɣ' o zuɣu n-lihi zuɣsaa ka niŋ alibarika n-niŋ di ni, ka ŋmahiŋmahi li n-ti o nyaandolba, ka bɛ zaŋ li tari salo maa. Ka bɛ zaa ha daa di li n-tiɣi. Ka Yisa nyaandolba ma daa laɣsi zaɣ' chɛhi din guui m-pali piɛri pinaayi. Ka bɛn daa di li maa kalnli daa nyɛ la kaman dob' tusaanu laasabu m-pahi paɣba ni bihi.

—Matiu 14.19-21

Ka Saimon yɛl' o, N dana, ti sa pun lab' li mi yuŋ la zaa ka bi gbaai hal zin' yino gba; amaa a ni kul yɛli ma shɛm ŋɔ zuɣu, n ni lab' li. Ka bɛ daa niŋ lala n-shiri gbahi zahim pam, hal ka bɛ lansi maa ti pili chɛhibu.

—Luk 5.5, 6

Ka zoomba ayi daa ʒi sokpaŋa ka ti wum ni Yisa n-garti maa, ka bɛ kuhi yɛli, Ti Dana, nyin' ŋun nyɛ Naa Dauda yaaŋa ŋɔ, zɔm' ti nambɔɣu! (Ka Yisa bɔhi ba) bɔ ka yi lee bɔri ni n niŋ n-tin ya? Ka bɛ yɛl' o, Ti dana, ti bɔri n' a nee' la ti nina ŋɔ n-ti ti. Ka di daa niŋ Yisa nambɔɣu, k' o shihi bɛ nina maa ka di dii neei, ka bɛ yiɣsi n-doli Yisa chɛna.

—Matiu 20.30, 32b-34

Dama o kɔbli ni ka Naawuni daa nam binshɛɣkam dim be alizanda ni mini dim be duniya ŋɔ ni: Ninsal' nini ni ni tooi nya binshɛŋa mini ninsal' nini ni ku tooi nya binshɛŋa zaŋ tabli alizinnim' bɛm be sagbana tiŋli ŋɔ na mini bɛn nyɛ duumanima ni zuɣulaannima ni bɛn su fukumsi. O kɔbli ni ka Naawuni daa nam binshɛɣkam, ka mi daa nam li la o zuɣu.

—Kolɔsinima 1.16

Yɛlgu maa kɔbli ni ka Naawuni daa nam binshɛɣkam, ka binshɛli daa kani k' o nam li ka Yɛlgu maa nuu ka di ni. **—Jɔn 1.3**

Naawuni . . . amaa dabsa din kpalim nyaaŋa ŋɔ puuni, o tɔɣsiri ti yɛtɔɣa la o Bii la nol' ni. O Bii maa kɔbli ni k' o daa nam duniya ŋɔ, ka zal' o n' o su binshɛɣkam zaa. **—Hibrunima 1.2**

Dinzuɣu Izraɛlnima, baŋmiya ni Yisa so yi ni daa kpahi tabli dapulli zuɣu maa ka Naawuni zaŋ n-leei duniya ŋɔ nim' zaa Duuma ni bɛ Masia. **—Tuumba Tuma 2.36**

Dama daliri din chɛ ka Masia daa kpi ka lan neei kum ni nyɛ la ni di chɛ k' o leei bɛn kpi mini bɛn nɛ Duuma. **—Romnima 14.9**

Naawuni nyɛ la ŋum be tibi; ŋuna m-boli ya ni yi min' o Bii Yisa Masia ŋun nyɛ ti Duuma la ti laɣim be. **—I Kɔrintinima 1.9**

Naawuni mini Yisa Masia ŋun ni ti kari bɛn nɛ mini bɛn kpi sariya la sani n zal' a, Yisa Masia labbu na min' o nam dibu la zuɣu, niŋmi dimbɔŋɔnima. —II Timoti 4.1

Yisa daa yɛliya, Daadam Bii yi ti lab' na n' o jilima m-pahi malaikanim' zaa, o ni ti ʒin' o nam ʒiishee dim mal' jilima pam, ka zuliya kam ti laɣim n-zan' o tooni, k' o wɔlgi ba kaman piɛgul' ni wɔlgiri piɛri mini buhi shɛm la.
—Matiu 25.31, 32

Ba maa bi karti so sariya, amaa o zaŋ sariya karbu yɛla zaa n-niŋ la o Bii maa nuu ni. —Jɔn 5.22

N ni yihiri lahaba' sun shɛli waazu ŋɔ wuhiri ni lala nti shiri yɛn niŋ dahin shɛli Naawuni ni ti yɛn kari ashiya dim be ninsalnim' suhuri ni sariya Yisa Masia zuɣu la.
—Romnima 2.16

Ka bɔzuɣu k' a tir' a kpee zalgɛ bee bɔzuɣu k' a ʒɛmd' a kpee? Dama ti zaa ni ti zani Naawuni tooni k' o kari ti sariya. —Romnima 14.10

K' o daa yɛli ti ni ti yihim' waazu n-ti nirba, ka wuhi ba ni ŋuna ka Naawuni zaŋ n-leei nyɛvilinim' mini kpiimba zaa sariyakarta.
—Tuumba Tuma 10.42

Dama ti mi ŋun yɛli, Mani n-su biɛri bɔhibu, m mi shiri ni bɔhi biɛri n-labsi la. O lan yɛli, Yi Duuma ni kar' o nirba sariya.
—Hibrunima 10.30

Lala zuɣu ka m pun yɛli ya ni yi ni ti kpi ni yi da-alahachi, dama yi yi bi niŋ yɛda ni n nyɛ la n ni pun yɛli ya ni n nyɛ so la, yi shiri ni ti kpi ni yi da-alahachi. —Jɔn 8.24

O ni daa leei ŋum be tibi maa zuɣu, k' o leei bɛnkam zaa deer' o noli tilginsim din ka bahigu ni yiri so san' na. —Hibrunima 5.9

Amaa Naawuni daanfaani din nyɛ pin' la n-chɛ ka bɛ yi taali ni ŋun' Naawuni sani tilginsin shɛli dim be Yisa Masia ni la zuɣu.
—Romnima 3.24

Dimbɔŋɔ zuɣu o nyɛ la ŋun ni tooi tilgi bɛn vu' m-miri Naawuni o zuɣu la saha kam, dama o nyɛ la ŋun kul be n' o timdi sandaani n-tiri ba Naawuni sani.
—Hibrunima 7.25

Mani n-nyɛ dunoli, ka so yi doli ma n-kpɛ o ni tilgi. O ni doli ma n-kpɛri ka yira, ka nyari dihili.
—Jɔn 10.9

Ka Yisa gargi n-yɛl' o, Mani n-nyɛ soli maa, mani n-nyɛ yɛlmaŋli, mani n-lan nyɛ nyɛvili; ka so ku tooi chaŋ m Ba sani, ka pa n' o paai la mani. —Jɔn 14.6

Tilginsim mi lan ka so sani yaha, dama Naawuni bi lan zaŋ so yuli n-ti ti duniya ŋɔ ni ka di zuɣu ni chɛ ka ti tilgi.
—Tuumba Tuma 4.12

Naawuni n-chɛ ka yi nya nyɛvili Yisa Masia zuɣu, ka zaŋ o n-leei ti yɛm mini ti wuntia, ka lan nyɛ ŋum mal' ti ka ti be kasi ni ŋun yi-hi ti alahachi ni.

—I Kɔrintinima 1.30

Ŋuna n-daa zaŋ omaŋa m-pa ta-lima n' o tilgi ti ti tuumbiɛri zaa ni ka mal' ti ka ti be kasi, ka zaŋ ti n-leeg' omaŋmaŋ' nirba bɛn suhu-ri yɛ tuun' suma tumbu zuɣu.

—Taitus 2.14

Ka paɣri ti Ba Naawuni ŋum mali ya ka yi simdi ni yi nya tarli ŋun' Naawuni ni zaŋ shɛli n-zal' o ninvuɣ' gahinda o neesim nam ni la. Ŋuna n-fa ti zibsim yiko ni m-bahi, ka zaŋ ti n' alaafee nti kpɛhi o Biyurgu la nam ni. O zuɣu ka ti nya yolsim din nyɛ ti da-ala-hachi chɛ m-paŋ la.

—Kolɔsinima 1.12-14

Daadam Bii mi kami na n' o ti bɔ n-nya bɛm bɔrgi la n-tilgi ba.

—Luk 19.10

Ka bɛ daa yiini yil' pal' shɛli n-yɛra, Nyini n-simdi n' a deei lita-afi maa n-tabgi di bintabinda maa; dama nyini ka bɛ daa ku, k' a zaŋ a ʒim m-pa talima daadam-nim' zuɣu n-deei ba n-ti Naawuni. Daadamnim' bɛn yi dɔɣim kam ni mini zuliya balbu kam ni ni nirba balbu kam ni ni tinzun yɛlgu kam nima ni na.

—Kahigibu 5.9

Yisa ʒim zuɣu ka ti nya yolsim. Dina n-nyɛ alahachi chɛ m-paŋ, ka di mi nyɛ la o da-anfaan' shɛli din galsi. —Efisisnima 1.7

Dama dimbɔŋɔ nyɛ la Naawuni da-amiinsi ⌊pal'⌋ shɛli o ni lɔ n ʒim ni. Dina n-nyɛ n ʒi' shɛli din yɛn ti yi n niŋgbuŋ ni nirba pam da-alahachi kpihimbu zuɣu. —Matiu 26.28

Dama yi mi ni Naawuni ni daa zaŋ shɛli m-pa talima n-tilgi ya biɛr' yo' shɛli yi ni daa deei yi ya-annim' san' la ni pa la din nyɛ binshɛŋa din saɣindi kaman anzinfa bee salima. Amaa di nyɛ la Yisa Masia ŋun nyɛ piɛbil' so ŋun ka galimi bee liɣsibu la ʒim dim mal' shaara la k' o daa zaŋ m-pa talima n-tilgi ya. —I Pita 1.18, 19

Amaa ti yi be neesim ni kaman o ni be neesim ni shɛm, ti ni mal' dolintabtali ni taba, k' o Bii Yisa ʒim kul ni kpihindi ti da-alahachi zaa m-bahira. —I Jɔn 1.7

Dimbɔŋɔ ni shiri nyɛ yɛlmaŋli maa, dindina Masia ʒim tum din gari lala! Naawuni Shii ŋun ka bahigu m-be Masia ni la zuɣu ka ŋun' Masia ŋun ka galimi la daa zaŋ omaŋa m-mal' sara Naawuni sani. O ʒim maa ni tooi yihi tuun' yoya ti suhuri ni tɛha ni, ka di chɛ ka ti tooi jɛm Naawuni ŋun nyɛ nyɛvillan' ŋɔ. —Hibrunima 9.14

Dama Masia ni, nir' yi guni bee o yi bi guni di zaa shɛli ka buchi, amaa yɛda niŋbu din tumdi di tuma yurlim ni n-nyɛ dim mal' buchi. —Galeshanima 5.6

Ka bɛ yɛl' o, Niŋm' ti Duuma Yisa yɛda, k' a min' a yiŋnim' zaa tilgi. —Tuumba Tuma 16.31

Ka ŋunkam nyɛ Naawuni bii nyɛ la ŋun nyandi duniya ŋɔ. Ti yɛda niŋbu mi n-nyɛ din nyandi duniya ŋɔ. —I Jɔn 5.4

Di saha ka bɛ bɔh' o, Wula ka ti lee yɛn niŋ n-tum din nyɛ Naawuni tuma? Ka Yisa gargi n-yɛli ba, Tuun' shɛli Naawuni ni bɔri ni yi tum nyɛ la ni yi niŋ o ni tim so la na yɛda. —Jɔn 6.28, 29

Naawuni da-anfaani maa zuɣu ka yi tilgi yi yɛda niŋbu puuni. Ka di bi yi la yi kɔbli ni na, amaa di nyɛ la Naawuni pini. Ka di mi pa la yi ni tum shɛli zuɣu ka yi tilgi, dinzuɣu shɛli kani ka yi ni nyu bara di zuɣu. —Ɛfisisnima 2.8, 9

Dinzuɣu ti ni yi taali ni Naawuni sani ti yɛda niŋbu zuɣu la n-chɛ ka suhudoo niŋ ti mini Naawuni sunsuuni ti Duuma Yisa Masia zuɣu. —Romnima 5.1

Amaa din sabi niŋ di ni ŋɔ sabimi ni yi niŋ yɛda ni Yisa nyɛ la Masia Naawuni ŋumbɔŋɔ Bia, ka yi yɛda niŋbu maa zuɣu chɛ ka yi nya nyɛvili o yuli zuɣu. —Jɔn 20.31

Zuɣsaa ni du ha ka chɛ tingbani ka di min' li sunsuuni wɔɣlim galsi shɛm la, lala ka Naawuni yurlim galsi zaŋ chaŋ ninvuɣ' shɛb' bɛn lur' o sizuura polo. Amaa Naawuni yurlim maŋli zaŋ chaŋ ninvuɣ' shɛb' bɛn lur' o sizuura polo bi naara. K'o zaɣsuntali niŋbu zaŋ chaŋ bɛ bihi mini bɛ yaansi gba polo kul ni be lala ʒɛmani kam ni. —Saam. 103.11, 17

Yaa ti Naawuni, wun' ŋuni n-lee beni n-ŋman' a, ka chɛri alahachi taali m-paŋdi nirba, ka lihiri yaɣr'o nirba bɛn kpalim tuumbiɛri zuɣu? A bi chɛri ka sujee kpalindi be a suhu ni saha kam, dama a mal' suhupiɛlli yurlim maŋli ni. —Maika 7.18

Dama a nambɔzɔbo du pam n-gari zuɣsaa, k' a yɛlmaŋli mal' hal ti paai sagbana. —Saam. 108.4

Nyin' Naawuni yurlim kul benimi saha kam, k' a nambɔzɔbo mi bi naara. Di kul nyɛ la zaɣ' palli asiba kam; a ʒɛyimtali galsiya pam. —Fabla 3.22, 23

K' o tilgi ti, ka di daa pa la ti ni tum wuntii tuun' shɛŋa zuɣu, amaa o nambɔzɔbo zuɣu k' o paɣ' ti ka ti yi ka ti ti nyɛvil' palli Naawuni Shii Kasi ni daa chɛ ka ti nya biɛr' palli saha shɛl' la. —Taitus 3.5

Dinzuɣu ti nyɛ la Masia tuumba bɛn ʒɛ o zaani, ka Naawuni be ti ni n-kul booni nirba. Lala zuɣu ka ti kul ʒɛ Masia zaani n-suhiri ya yɛ-ra, Zaŋmiya yimaŋa n-naai Naa-wuni. —II Kɔrintinima 5.20

Ka Naawuni Shii Kasi mini Amiliya maa yɛli, Kam' na! Ŋun-kam wum dimbɔŋɔ, ŋun' gba yɛli-ma, Kam' na! Ka konyuri ni mal' sokam mini ŋum bɔri nyɛvili kom, ŋun' kam' na nti dee' li yoli. —Kahigibu 22.17

Konyuri ni mal' sokam, ŋun' kam' kom gbin' na, ka ŋun ka liɣ-ri, ŋun' kam' na nti da n-di; lin, kamiya na nti da wain mini bihim yoli, ka di ka samli. —Aizaia 55.1

Chuɣu maa puhi naai dali n-daa nyɛ chuɣu maa dabsi' tital' dali, ka Yisa daa yiɣsi zani n-kuhi yɛli, Konyuri yi wum so, ŋun' kam' n san' na nti nyu. —Jɔn 7.37

Amaa Yisa ni daa nya lala maa ka di ku o suli k' o yɛl' o nyaandol-ba maa, Chɛliya ka bihi kam' n san' na, ka di kartiya ba, dama Naawuni nam nyɛ la bɛ tatabo di-ni. —Mark 10.14

Ka ŋmalgi n-yɛli, Yinim' bɛn zaa tumdi tuma ka di fukumsi ʒi' tib-sa ʒi yi zuɣu, kamiya n san' na, ka n ti tin ya vuhim. —Matiu 11.28

Dimbɔŋɔ n-kahigiri wuhiri Naawuni bihi ni nyɛ shɛba, ka lan wuhiri Sintani gba bihi ni nyɛ shɛba: Ŋunkam bi tumdi din tuhi waamaa n-yur' o mabii pa la Naawuni bia. —I Jɔn 3.10

Bɛnkam doli Naawuni Shii Kasi ni wuhiri ba so' shɛli, bɛna n-nyɛ Naawuni bihi. Ka Naawuni ni zaŋ o Shi' so n-tin ya maa pa la ŋun ni zaŋ ya n-leei daba n-lan kpɛhiri ya dabiɛm yaha, amaa Naawuni Shii maa lee chɛri ka yi leeri la Naawuni bihi. Ka ti kuhiri n-yɛra, M Ba! M Ba! —Romnima 8.14, 15

Ka di chɛ ka yi ku mal' taali, ka nayʏ' ni be la kasi, ka nyɛ Naawuni bihi bɛm be tibi m-be ʒɛmaam' biɛyʏunim' mini ʒɛmaan' golimanim' sunsuuni. Di simdi ni yi be bɛ sunsuuni duniya ŋɔ ni n-nɛ kaman saŋmarsi ni nɛ shɛm la. —Filipainima 2.15

Ti Duuma lan yɛli: Dinzuʏu yimiya buʏa ni na n-wɔlgi yi kɔ ka chɛ ba; ka di niŋya din ni ta nir' daʏri, ka n deei ya, ka leei yi Ba, ka yi mi leei m bidibsi mini m bipuʏinsi. Ti Duuma Zallakudura Naa n-yɛl' lala. —II Kɔrintinima 6.17, 18

Amaa bɛnkam daa deeg' o ka niŋ o yuli yɛda, bɛna k' o niŋ yiko ni bɛ leei Naawuni bidɔʏrisi. —Jɔn 1.12

Niŋgbuŋ bɛhigu tuma yi zahira. Dina n-nyɛ: . . . ni dimdi ni zabli ni nyuli zabbu ni suhuyiɣsili ni zunyuŋ ni naŋgbankpeeni ni tab' wɔlgibu ni putɔɣu ⌊ni ninvuɣkubo⌋ ni danyubo ni vuyɔbo yiriŋ ni din ŋmani dimbɔŋɔnima. N kpahiri yi zuɣu ni kaman n ni daa pun kpahi yi zuɣu ni shɛm la: Bɛn niŋdi dimbɔŋɔnima ku ti kpɛ Naawuni nam ni. —Galeshanima 5.19-21

Ka chɛliya ka ti chɛ ka ti bɛhigu be dɛdɛ kaman bɛm be neesim ni, ka pa ni bɛn tumdi yoliyoli bee n-nyuri dam n-kuuna. Ti miri ka ti tum niŋgbuŋ kɔrɛ tuma mini zina balbu kam. Ti mi miri ka ti bɔri zabli bee n-zabri nyuli. Amaa ti doliya la ti Duuma Yisa Masia biɛr' suŋ la soli, ka di bɔ so' shɛli ti ni ni doli n-tum niŋgbuŋ kɔrɛ tuma. —Romnima 13.13, 14

Mbusim be ninvuɣ' shɛb' bɛn daŋdi yiɣsibu n-chɛni bɔri binnyuri kpɛma ni bɛ nyu; ka kul be di nyubu ni hal ni yuŋ, ka wain maa ti leei kaman buɣim n-diri ba la zuɣu. —Aizaia 5.11

Wain yi ti kum ʒini, ka mɔhi ka be pipii ni n-gbirgira, nyim' miri k' a lihi li. Dama di lala niŋbu maa nyaaŋa, di dimdimi kaman wahu la, ka lan chɔhiri kaman nɔŋ' la. —Ŋaha 23.31, 32

Ka Yisa yɛl' o, Yum' a Duuma Naawuni n' a suhu zaa min' a shii zaa n' a tɛha zaa. Dimbɔŋɔ n-nyɛ zalgu din daŋ tooni ni din nyɛ kpɛma. Ka dim pa di zuƴu ŋ-ŋman' li mi nyɛ la, Yum' a ʒiʒiinikpee kaman amaŋmaŋ' la. —Matiu 22.37-39

Ka Yisa daa yiƴsi n-gbaai chɛndi yaha, ka do' so daa zɔ na nti damd' o tooni m-bch' o, Karimba suŋ, wula ka n lee yɛn niŋ nti nya nyɛvili din ka bahigu? Ka Yisa bɔh' o, Bɔ n-niŋ k' a boli ma ninvuƴ' suŋ? Ninvuƴ' suŋ kani n-naƴ' pahi la Naawuni. Amaŋmaŋ' mi dim be Naawuni fukumsi zalgunim' puuni. Dina n-nyɛ: Miri k' a ku ninsala; miri k' a niŋ zina; miri k' a zu; miri k' a di shɛhira kpɛma; miri k' a di zalinsi; ka tim' a ba min' a ma jilima. K' o yɛl' o, Karimba, m pun dol' dimbɔŋɔnim' zaa la m bilim ni hal ni wayo. Ka Yisa lih' o yurlim lihigu ka yɛl' o, Yɛl' yini n-naƴ' poog' a: Chɛm' ti kɔhi a ni mal' shɛlikam zaa n-zaŋ ti nandaamba, ka di chɛ k' a ti nya buni alizanda ni, ka ka na nti doli ma. Ka yɛtɔƴli ŋɔ daa saƴim o suhu pam k' o kuli ni suhugargu, dama o daa nyɛ la bundana. —Mark 10.17-22

So' shɛli beni n-nyɛ din tiƴi ninsal' nini, amaa ka di bahigu shee ti nyɛ la kum. —Ɲaha 16.25

Di yɔhimya yimaŋa; Naawuni pa la bɛ ni niŋdi so ansarsi, dama ninsal' ni biri binshɛli, dina k' o ni ti chɛ. —Galeshanima 6.7

M bihi, di chɛliya ka so yɔhim ya. Ŋunkam tumdi din tuhi n-nyɛ wuntizɔra kaman Masia ni nyɛ wuntizɔra shɛm. Ka ŋunkam kul tumdi alahachi nyɛ la Sintani nira, dama pilgu ni ha ka Sintani pun tumdi alahachi. —I Jɔn 3.7, 8a

Yi bi mi ni bɛm pa wuntizɔrba zaa ku kpɛ Naawuni nam ni? Di yɔhimya yimaŋa, dama bɛn tumdi dayri tuma mini buɣjɛmdiba ni zinniŋdiba ni dob' bɛn gondi bɛ dotaba bee payba bɛn gondi bɛ paɣtaba ni tayiɣsi ni kɔrɛnima ni danyurba ni ninvuɣturba ni ninvuɣfarba zaa ku kpɛ Naawuni nam ni. —I Kɔrintinima 6.9, 10

Di chɛliya ka so zaŋ yɛtɔɣ' yoya n-yɔhim ya, dama dimbɔŋɔnim' zuɣu ka Naawuni suhu kul yiɣsiri m-bahiri bɛm bi deer' o noli zuɣu. —Efisisnima 5.6

Amaa leemiya la bɛn tumdi yɛlgu maa ni wuhi shɛm, ka pa ni bɛn yɔhim bɛmaŋa n-wumdi la di ni yɛli shɛm kɔŋkɔ. —Jeemsi 1.22

So yi tɛhi n' o nyɛ la shɛli ka pa shɛli, o yɔhindi la omaŋa. —Galeshanima 6.3

Ninvuɣ' yino ŋun nyɛ Adam la alahachi tumbu zuɣu n-daa chɛ ka alahachi kpɛ duniya ŋɔ ni, ka alahachi maa tahi kum na. Dina n-chɛ ka kum paari sokam, dama sokam zaa tum alahachi. —Romnima 5.12

Ka di nyaaŋa kɔr' biɛri yi ti tiɣ' pua, di dɔɣri la alahachi; ka alahachi mi yi ti bi zaa, di tiɣri la pua n-dɔɣri kum. —Jeemsi 1.15

Nir' yi zaŋ o tɛha n-niŋ o ninsaltali bɛhigu yɛla ni, di bahigu ti nyɛ la kum; amaa nir' yi zaŋ o tɛha n-niŋ Naawuni Shii Kasi yɛla ni, di bahigu ti nyɛ la nyɛvili mini suhudoo. Ninvuɣ' so ŋun zaŋ o tɛha n-niŋ o ninsaltali bɛhigu yɛla ni nyɛ la Naawuni dima, dama o bi doli Naawuni fukumsi zalgu, hal ka shiri ku tooi dol' li. —Romnima 8.6, 7

Ninvuɣ' so ŋun tum alahachi ni kpi. Bii ku deeg' o ba da-alahachi taali ʒi, ka bii ba gba ku deeg' o bii da-alahachi taali ʒi. Wuntizɔra wuntii tuma ti yɛn ʒi la o zuɣu, ka ninvuɣ' biɛɣu mi tuumbiɛri yɛla ti ʒi o zuɣu. —Izikiɛl 18.20

Di luhiya ni ti suhuri palgi ka ti dɛm, dama a tizɔbil' maa kpimi, ka lan neei na; o daa bɔrgimi, ka ti lan nya o maa. —Luk 15.32

Wuntii tuma ni tiri nir' nyɛvili shɛm, lala ka ninvuɣ' so ŋun doli tuumbiɛri soli gba niŋdi li m-bɔri kum tir' omaŋa. —Ŋaha 11.19

K' o ni ti yɛm bahi nyaŋ o dim' so ŋum bahindi nyaaŋa nyɛ la kum. —I Kɔrintinima 15.26

O ni daa yɛl' lala naai k' o kuhi pam n-yɛli, Lazarɛs, yim' na! Ka Lazarɛs ŋun daa kpi maa shiri yi na. Ka kahiŋga pɔb' o n-lɔ o nuhi min' o naba, ka bantabga vil' o zuɣu n-tabl' o ninni. Ka Yisa yɛli ba, Yihimiya kahiŋga maa, ka vilgi bantabga maa, ka chɛ k' o chaŋ.
—Jɔn 11.43, 44

Ka chaŋ nti shihi kpim' maa daamaŋka, ka bɛn daa ʒir' o maa kpalim zani. K' o kuhi boli kpim' maa, Nachimbila, n yɛr' a mi, yiɣsima! Ka kpim' maa dii neei kum ni n-yiɣsi ʒini n-gbaai yɛtɔɣa tɔɣsibu, ka Yisa zaŋ o n-t' o ma maa. —Luk 7.14, 15

M Ba yuri ma n ni zaŋ n nyɛvili n-sɔŋ ni n ti lan kpuɣ' li la zuɣu. Pa so n-yɛn yihi n nyɛvili maa, amaa mmaŋmaŋ' yubu ni ka n yɛn zaŋ li sɔŋ. M mal' yiko din ni tooi zaŋ li sɔŋ, ka lam mal' yiko din ni ti lan kpuɣ' li yaha. M Ba ni zali ma ni n niŋ shɛm m-bala.
—Jɔn 10.17, 18

Ka lan nyɛ ŋum be nyɛvili ni; nyama, n daa pun kpimi ka neei, ka mi ku lan kpi hal abada. Mani n-su kum mini kpiimba bɛhigu shee saafɛbihi fukumsi.
—Kahigibu 1.18

Miriya ka yi bɔ wun' shɛŋa m-pahi n zuɣu. Miriya ka yi mali binnani n-zali bee n-niŋ binshɛli ŋ-ŋmahindi zuɣsaa bee tiŋgbani bee kotiŋ' ha puuni bini: Miriya ka yi damdi di tooni bee nti jɛm li. Miriya ka yi booni yi Duuma Naawuni yuli yoli: dama Naawuni ku chɛ ninvuɣ' so ŋum boon' o yuli yoliyoli taali paŋ o. Gbibiya Vuhim dabsili dali kasi kaman yi Duuma Naawuni ni zali ya shɛm la. Daba ayobu ka yi ni zaŋ tum yi tuma zaa. Timiya yi banim' mini yi manim' jilima kaman yi Duuma Naawuni ni zali ya shɛm la.

Miriya ka yi ku ninsala.

Miriya ka yi tum zina.

Miriya ka yi zu.

Miriya ka yi di ziri shɛhira zaŋ chaŋ yi ʒiʒiinikpee polo.

Yi mi miriya ka yi chɛ ka yi kɔrɛ kpɛ yi kpee paɣ' ni bee o yil' ni bee o puu ni bee o dab' dob' ni bee o dab' bipuɣinsi ni bee o naɣlaa ni bee a buŋ ni bee binshɛli kam din kul nyɛ a ʒiʒiinikpee bin' ni.

—Dutiranomi 5.7-21

Amaa zalgu palli ka n zaani ya ŋɔ; dina n-nyɛ, Yumiya taba! N ni yuri ya shɛm, yi gba yumiya tab' lala. —Jɔn 13.34

Ka Yisa yɛl' o, Yum' a Duuma Naawuni n' a suhu zaa min' a shii zaa n' a tɛha zaa. —Matiu 22.37

Naawuni bɔhiya, so ni tooi sɔɣi ashiloni ka n ku nya o? Naawuni lam bɔhi, Pa mani m-be zuɣsaa mini duniya ŋɔ zaa ni?
—Jɛrimaia 23.24

N yi du zuɣsaa, a be nimaani; ka n yi yɛrgi m bindoo sɔŋ buɣim ni, nyama, a be nimaani gba. lin, zibsim ku tooi sɔɣ' a, dama yuŋ nɛmi kaman wuntan' ni la a sani: zibsim mini neesim zaa nyɛ la yim a sani. **—Saam. 139.8, 12**

Naawuni nina kul lihiri la luɣ' shɛlikam zaa n-nyari dim biɛ mini din viɛla. **—Ŋaha 15.3**

Binnamdi' so ku tooi sɔɣi Naawuni, dama binshɛɣkam dɔ la paloni o sani. Ŋuna n-nyɛ ti zaa ni ti yɛn kahigi ti bɛbu ni nyɛ shɛm n-wuhi so. **—Hibrunima 4.13**

Dama o nina kul kpa la ninsal' soya, k' o nyari ninsal' ni chɛni luɣ' shɛlikam polo zaa. Zibsim bee kum mahim ka alahachi tumdiba ni sɔɣi luɣ' shɛli. **—Ayuba 34.21, 22**

Ka binshɛɣ' kani din sɔɣri ka ku ti yi zahira, ka binshɛɣ' mi kani m-be ashiloni ka bɛ ku baŋ di yɛla ka di yi palo. **—Luk 8.17**

Di lan sabi yaha: Ti Duuma mi ka yɛnnim' tɛha nyɛ la yoli.
—I Kɔrintinima 3.20

Ka Naawuni ŋum mi dim be salnim' suhuri ni daa di ba shɛhira n-ti ba Shii Kasi kaman o ni daa ti ti gba shɛm la. **—Tuumba Tuma 15.8**

NINVUƴ' SHƐB' BƐN ƐI NAAWUNI TIBDARGIBO YƐLA

Amaa Naawuni nol' ni yɛtɔƴ' yinsi maa k' o zaŋ n-yɛli n-zali zuƴ-saa mini duniya tiŋgbani dim be pumpɔŋɔ ŋɔ ni buƴim ti saƴim li. Di ʒɛya n-gul' la dahin shɛli Naawuni ni ti yɛn kari ninvuƴ' shɛb' bɛm bi luri ŋun' Naawuni sizuura sariya la. —II Pita 3.7

Bɛ ni ti nya tibdargibo bahi yoli din ka bahigu puuni; ka bɛ mini ti Duuma n' o yiko dim mal' jilima la ni ti wɔlgi taba.
—II Tɛsalonaikanima 1.9

K' a nuu bee a napɔŋ yi chɛ k' a yɛm birgi n-tum alahachi, nyin' ŋmaam' li bahi, dama a yi kɔŋ a nu' yini bee a napɔn yini ka ti be, di sɔ n' a mal' nuh' ayi bee napɔna ayi ka bɛ ti zaŋ a n-kpɛhi buƴim dim bi kpiri ni. —Matiu 18.8

Daadam Bii ni ti tim o malaika-nim' na, ka bɛ ti yaa' binshɛƴkam din chɛri ka nirba tumdi alahachi mini tuumbiɛtumdiba zaa bɛm be o nam ni n-zaŋ ba bahi buƴim din diri ni. Nimaani ka nirba ni ti fabli ka dim bɛ nyina. —Matiu 13.41, 42

Ninvuƴ' biɛri mini zuliya shɛb' bɛn zaa tam Naawuni yɛla ni ti kpɛ buƴim ni. —Saam. 9.17

Bɛmbɔŋɔnim' ni ti chaŋ nti be azaaba din ka bahigu ni; amaa ka wuntizɔrba la bɛn' ti kpɛ nyɛvili din ka bahigu ni. —Matiu 25.46

Dama o zali dabsili n' o ti chɛ k' o ni pii so la zaŋ wuntii bɛhigu n-kari duniyanim' sariya. Lala zuɣu k' o daa neeg' o ni daa pii so maa kum ni ni di leei shɛhira sokam zaa sani. —Tuumba Tuma 17.31

Dinzuɣu ti Duuma nyɛ la ŋum mi o ni yɛn niŋ shɛm n-yihi wuntizɔrba bɛ zahimbu nyabu ni, ka lam mi o ni yɛn niŋ shɛm n-chɛ ka tuumbiɛrinim' be tibdargibo shee n-guli sariya karbu dali.
—II Pita 2.9

Dimbɔŋɔ puuni ka yurlim niŋ dɛdɛ ti ni ni di chɛ ka ti ti tooi mal' suhukpeeni sariya karbu dali, dama o ni be shɛm, lala ka ti gba be m-be duniya ŋɔ ni. —I Jɔn 4.17

Di nyɛ la talahi ni sokam zaa kpi napɔŋ yim, ka sariya karbu lee be di nyaaŋa. —Hibrunima 9.27

K' o daa mal' sabbu dim be litaafinim' maa puuni n-karti kpiimba maa sariya zaŋ chaŋ bɛ ni daa tum tuun' shɛŋa polo.
—Kahigibu 20.12b

Dama di nyɛ la talahi ni ti zaa ti zani Masia tooni k' o kari ti sariya, ka sokam ti deegi o ni daa tum shɛm o niŋgbuŋ ni nyɔri, di yi nyɛ la zaɣ' suŋ bee zaɣ' biɛɣu.
—II Kɔrintinima 5.10

Dinzuɣu ti zaa ni ti kahigi ti tuma ni nyɛ shɛm n-wuhi Naawuni.
—Romnima 14.12

Amaa pin' shɛli Naawuni ni zaŋ n-ti ti yol' la mini Adam da-alahachi la pa la yim. Nirba pam yi kpi ninvuɣ' yino da-alahachi zuɣu, dindina din gari lala nyɛ la, Naawuni da-alibarika mini pin' shɛli din yi ninvuɣ' yino so ŋun nyɛ Yisa Masia da-alibarika ni la na gba ni paai nirba pam. —Romnima 5.15

Dinzuɣu di pa la ninsal' yubu bee o ni niŋ shɛm zuɣu, amaa di nyɛ la Naawuni nambɔzɔbo zuɣu. —Romnima 9.16

Naawuni zaɣsiri karimbaannima, amaa ka niŋdi anfaani n-niŋdi bɛn siɣsiri bɛmaŋ' ni. —I Pita 5.5b

Dama yi mi ti Duuma Yisa Masia da-alibarika ni nyɛ shɛm: O daa nyɛ la bundana, amaa yi zuɣu k' o leei nandana ni yi leei bundaannima o nandaantali maa zuɣu. —II Kɔrintinima 8.9

Ti paɣri Naawuni o pin' shɛli yɛla ninsal' maŋmaŋ' yɛtɔɣa ni ku tooi kahigi n-wuhi ŋɔ zuɣu! —II Kɔrintinima 9.15

Amaa alahachi tumbu ni galsi shɛm maa, Naawuni da-alibarika galsiya n-gari lala. Dinzuɣu kaman alahachi ni nyaŋ sokam kum puuni shɛm, lala ka Naawuni da-alibarika gba nyaŋ n-di nasara wuntii puuni, ka tahi nyɛvili din ka bahigu na ti Duuma Yisa Masia zuɣu. —Romnima 5.20b, 21

Ʒilinsi saha la ha Naawuni daa di ti suɣlo, amaa pumpɔŋɔ o zali luɣ' shɛlikam zaa ni sokam niŋmi tuuba. —Tuumba Tuma 17.30

Aii! N yɛri ya mi ni shee yi niŋ tuuba, di yi pa lala yi zaa gba ni ti bahi yoli. —Luk 13.3

Ka Pita gargi yɛli ba, Niŋmiya tuuba ka deeya kom baptaizibu Yisa Masia yul' ni, ka Naawuni chɛ yi da-alahachi m-paŋ ya, ka yi deeg' o Shii Kasi ŋun nyɛ pin' la. Dinzuɣu niŋmiya tuuba ka ŋmalgi lab' ti Duuma polo k' o kpihim yi da-alahachi.

—Tuumba Tuma 2.38; 3.19

Zaŋmiya yi ni tumdi alahachi shɛŋa la zaa bahi. —Izikiɛl 18.31a

Ɲunkam sɔɣ' o da-alahachi ku tɔŋ, amaa ŋunkam kahig'o da-alahachi n-wuhi ka chɛ li ni nya nambɔzɔbo. —Ɲaha 28.13

Naawuni ni saɣri ka suhusaɣiŋgu shɛli paari nir' nyɛ la din chɛri k' o niŋdi tuuba n-nyari tilginsim, ka di pa din tahiri suhumilgibo na; amaa duniya ŋɔ ni chɛri ka nir' nyari suhusaɣiŋgu shɛli nyɛ la din tahiri kum na. —II Kɔrintinima 7.10

Dinzuɣu n yɛri ya mi ni alahachilaan' yino yi niŋ tuuba, suhupiɛlli pam ni be alizanda ni o zuɣu n-gari wuntizɔrba kɔbgayinika bɛm bi lan simdi ni bɛ niŋ tuuba la. —Luk 15.7

Amaa ninvuɣ' biɛɣu yi ŋmalgi ka chɛ o ni tum alahachi shɛŋa zaa, ka doli n zalgunim' zaa, ka tum zalgu ni wuhi shɛm ni din tuhi, o ni be ka ku kpi.

—Izikiɛl 18.21

Alahachilana yi chɛ o soli, ka tuumbiɛrilana zaɣs' o tɛhi biɛri: ka labi ti Duuma ni ti Naawuni ŋɔ san' na, o ni nya nambɔzɔbo, dama o zɔri nambɔɣu pam.

—Aizaia 55.7

Dama yi yi chɛri nirba taali m-paŋdi ba, yi Ba Naawuni ŋum be alizanda ni mi ni chɛ yi taali m-paŋ ya. —Matiu 6.14

Yisa ni daa nya ka bɛ niŋ o yɛda shɛm maa k' o yɛli bara maa, M bia, n chɛ a da-alahachi m-paŋ a.

—Mark 2.5

Dinzuɣu kati yihiri ya alahachi chɛ m-paŋ waazu doo ŋɔ (Yisa) zuɣu maa. Ɲuna ka Naawuni tibgi n-zaŋ o ʒili o nudirgu polo n' o leei ti toondana ni ti tilgira n-chɛ ka Izraɛlnim' niŋ tuuba ka nya alahachi chɛ m-paŋ.

—Tuumba Tuma 13.38b; 5.31

Nyamiya, n ʒɛ la dunol' ni n-niŋdi gaafara, ka ŋun wum n kukoli ka yooi, n ni kpɛ dilan' sani ka m min' o ti laɣim di. —Kahigibu 3.20

Ka Yisa yɛl' o, Man' gba bi yɛli n' a simdi kubu. Chɛm' a chɛndi, amaa ka di lan tum alahachi yaha.

—Jɔn 8.11b

Naawuni daa kahigi o da-anfaani n-wuhi paloni ni di chɛ ka sokam tooi nya tilginsim. Anfaani maa n-wuhiri ti ni ti zaɣsim' dim bi luri Naawuni sizuura mini duniya ŋɔ kɔr' biɛri, amaa ka lee gbib' timaŋa ka mal' bɛbu din tuhi, ka mal' bɛhigu shɛli din luri Naawuni sizuura duniya ŋɔ ni.

—Taitus 2.11, 12

Chɛliya ka yi suhuri kul yɛ la binshɛŋa dim be nimaani zuɣu, ka pa ni binshɛŋa dim be duniya ŋɔ ni zuɣu. —Kolɔsinima 3.2

Di chɛliya ka yi nuu be zibsim tuun' yoya ni, amaa lee yihimiya tuun' yoya maa la paloni.

—Ɛfisisnima 5.11

Di yuriya duniya ŋɔ bee binshɛŋa dim be duniya ŋɔ ni. So yi yuri duiya ŋɔ, ti Ba Naawuni yurlim ka o ni. Dama binshɛɣkam dim be duniya ŋɔ ni pa la din yi ti Ba Naawuni san' na, amaa di nyɛ la din yi duniya ŋɔ ni na. Dina n-nyɛ: Niŋgbuŋ kɔrɛ mini nini kɔrɛ ni barnyubo duniya ŋɔ bɛhigu zuɣu.

—I Jɔn 2.15, 16

Yi bemi kaman yidaampaɣ' shɛb' bɛn niŋdi zina! Yi bi mi ni ŋun zaŋ omaŋa n-leei duniya ŋɔ zɔ nyɛ la Naawuni dima? Dinzuɣu ŋunkam bɔri n' o zaŋ omaŋa n-leei duniya ŋɔ zɔ, dilana zaŋ omaŋa n-lee' la Naawuni dima.

—Jeemsi 4.4

Yi yi mi n' o nyɛ la wuntiilana, yin' baŋmiya ni ŋunkam tumdi din tuhi nyɛ la Naawuni bia. Ti mi ni ninvuƴ' so ŋun nyɛ Naawuni bii bi tumdi alahachi, dama Naawuni Bii la n-gbib' o, ka ŋun nyɛ Tuumbiɛrilan' la ku tooi niŋ o shɛli.
—I Jɔn 2.29; 5.18

Ka ninvuƴ' so yi be Masia ni, o bɛhigu lee' la biɛr' palli; nyama, k' o biɛr' kurli la din' gari; ka biɛr' palli maa deei di zaani n-zani.
—II Kɔrintinima 5.17

Ka Yisa yɛl' o, Achiikatim yɛlmaŋli ka n yɛr' a, faashee bɛ maan labi n-dɔƴi ninsala, di yi pa lala o ku tooi nya Naawuni nam.
—Jɔn 3.3

Shɛhira maa n-nyɛ ni Naawuni ti ti nyɛvili din ka bahigu, ka nyɛvili maa mi be la o Bii maa ni. Ka ŋunkam mal' Bii maa mal' nyɛvili; ka ŋunkam mi ka Naawuni Bii maa ka nyɛvili.
—I Jɔn 5.11, 12

Amaa ka Naawuni daa paƴi yi da-alahachi m-bahi, ka mali ya ka yi be kasi. Ka yi leei wuntizɔrba ti Duuma Yisa Masia yuli mini Naawuni Shii Kasi zuƴu.
—I Kɔrintinima 6.11b

Naawuni yɛlgu dim mal' nyɛvili ka ni be hal ni saha din ka bahigu la zuƴu ka yi nya dɔƴim palli, ka yɛlgu maa ŋman' la bimbiɛlim dim bi kpira, ka mi ku pooi.
—I Pita 1.23

KPI ZAŊ CHAŊ ALAHACHI POLO-KA LEE MALI NYƐVILI MASIA NI

Dinzuɣu yi mini Masia ni laɣim n-neei kum ni la zuɣu, bɔmiya la binshɛŋa dim be alizanda ni Masia ni ʒi Naawuni nudirgu polo luɣ' shɛl' la. Chɛliya ka yi suhuri kul yɛ la binshɛŋa dim be nimaani zuɣu, ka pa ni binshɛŋa dim be duniya ŋɔ ni zuɣu. Dama yi kpimi ka yi nyɛviya pahi Masia zuɣu n-sɔɣi Naawuni ni. —Kolɔsinima 3.1-3

Ka bɛnkam nyɛ Yisa Masia ni su shɛba pun zaŋ bɛ niŋgbuŋ bɛhigu mini di kɔrɛ ni di yubu zaa n-kpahi tabli dapulli zuɣu. Ti yi be la Naawuni Shii Kasi yiko zuɣu, yin' chɛliya ka ti doli Naawuni Shii Kasi bɛhigu. Di chɛliya ka ti duhiri timaŋa ka tumdi din yiɣsiri tab' suhuri waamaa n-zabri tab' nyuli. —Galeshanima 5.24, 25

Ŋun' Masia maŋmaŋa n-nyɛ ŋun daa ʒi ti da-alahachi o niŋgbuŋ ni dapulli zuɣu ni di chɛ ka ti kpi zaŋ chaŋ alahachi tumbu polo, ka lee mal' nyɛvili zaŋ chaŋ wuntii polo. O fiɛbbu bɔba ni dansi la zuɣu ka yi nyari dɔrti tibi kpaŋ. —I Pita 2.24

Yi gba lihimiya yimaŋa kaman yi kpimi zaŋ chaŋ alahachi tumbu polo, amaa ka lee mal' nyɛvili zaŋ chaŋ Naawuni sani Yisa Masia zuɣu. —Romnima 6.11

Ŋum birt' omaŋmaŋ' niŋgbuŋ kɔrɛ bɛhigu bimbira ni ti chɛ la dim poora, niŋgbuŋ kɔrɛ maa zuɣu; amaa ŋum birti Naawuni Shii Kasi bɛhigu bimbira ni ti chɛ la nyɛvili din ka bahigu, Naawuni Shii Kasi maa zuɣu.

—Galeshanima 6.8

Anabi Musa ni daa zaŋ wahu n-kpahi tabli daɣu n-zaŋ sa mɔɣu ni shɛm la, di nyɛ la talahi ni bɛ ti zaŋ Daadam Bii gba n-sa zuɣsaa lala ka ŋunkam ti niŋ o yɛda nya nyɛvili din ka bahigu.

—Jɔn 3.14, 15

Nyɛvili din ka bahigu maa nyɛ la ni ninsalnim' baŋ nyin' ŋun nyɛ Naawuni maŋli ŋɔ, ka baŋ man' Yisa Masia so a ni tim la na.

—Jɔn 17.3

Ŋunkam niŋ Bii maa yɛda mal' nyɛvili din ka bahigu; ka ŋunkam mi bi deei Bii maa noli ku nya nyɛvili, amaa ka Naawuni suhu kul ni yiɣsiri m-bahiri o zuɣu. —Jɔn 3.36

Dama alahachi tumbu yɔri nyɛ la kum, amaa Naawuni pini nyɛ la nyɛvili din ka bahigu ti Duuma Yisa Masia zuɣu. —Romnima 6.23

Yisa daa lan yɛli, Achiikatim yɛlmaŋli ka n yɛri ya, ŋunkam wum n yɛlgu ka niŋ ŋun tim ma maa na yɛda mal' nyɛvili din ka bahigu; ka bɛ ku ti lan kari o sariya, dama o pun yi kum ni n-kpɛ nyɛvili ni.

—Jɔn 5.24

Di nyɛ la Naawuni Shii Kasi maŋmaŋa n-diri ti shɛhira ti suhuri ni ni ti nyɛ la Naawuni bihi.
—Romnima 8.16

Ka ŋunkam mal' Bii maa mal' nyɛvili; ka ŋunkam mi ka Naawuni Bii maa ka nyɛvili. N sab' la yɛla ŋɔ n-ti yinim' bɛn niŋ Naawuni Bii la yuli yɛda la ni di chɛ ka yi baŋ ni yi mal' nyɛvili din ka bahigu.
—I Jɔn 5.12, 13

Ŋunkam deei n zalgu ka dol' li, dilana n-nyɛ ŋun yuri ma; ka m Ba ni yuri ŋun yuri ma maa, ka n gba ni yuri dilana ka kahigiri mmaŋa n-wuhir' o.
—Jɔn 14.21

Wuntii tuma ni ti nyɛ la suhudoo, ka wuntii tuma maa nyɔri ni nyɛ la biɛri baalimtali mini tahima din ku naai.
—Aizaia 32.17

Yi gba ni nyɛ Naawuni bihi maa zuɣu ka Naawuni tim o Bii maa Shii k' o ka na nti be ti suhuri ni n-kuhiri yɛra, M Ba! M Ba!
—Galeshanima 4.6

Dimbɔŋɔ puuni ka ti baŋ ni ti be o ni k' o gba be ti ni. Dina n-nyɛ: O ni zaŋ omaŋmaŋ' Shia n-ti ti la zuɣu.
—I Jɔn 4.13

Ti yi doli o zalgunima, dina n-ni chɛ ka ti baŋ ni ti mi o.
—1 Jɔn 2.3

N labri la a san' na pumpɔŋɔ, dinzuɣu ka n tɔɣsiri yɛtɔɣa ŋɔ n ni na be duniya ŋɔ ni ŋɔ, ni n suhupiɛlli pali bɛ suhuri ni yɛlmaŋli.
—Jɔn 17.13

N ni ti lan nyan ya yaha, ka yi suhuri pali suhupiɛlli, ka so ku ti tooi yihi yi suhupiɛlli maa yi suhuri ni. —Jɔn 16.22b

Dama Naawuni nam pa la bindira mini binnyura yɛla, amaa di nyɛ la wuntii mini suhudoo ni suhupiɛlli yɛla Naawuni Shii Kasi zuɣu. —Romnima 14.17

M mini Masia kpimi o dapulli zuɣu, ka di pa la mani n-lam be maa, amaa di nyɛ la Masia ŋum be n ni la m-be maa; ka n ni mal' bɛhigu shɛli pumpɔŋɔ ŋɔ, m mal' li la Naawuni Bii ŋum daa yuri ma ka kpi n zuɣu maa yɛda niŋbu zuɣu.
—Galeshanima 2.20

Dinzuɣu yi ni ti ŋɔn kom tilginsim kobilsi ni ni suhupiɛlli.
—Aizaia 12.3

N yɛli ya la dimbɔŋɔnima ni di chɛ ka n suhupiɛlli be yi ni, ka yi suhupiɛlli maa yaɣi. —Jɔn 15.11

A ni wuhi ma nyɛvili soli, a sani ka suhupiɛl' maŋli be; ka nyaɣsim balbu kam mi ni be a nudirgu polo hal ni saha din ka bahigu.
—Saam. 16.11

Amaa yi yi ku wum Naawuni noli; ka niŋ tipawumli n-zaɣsi Naawuni zalgunima, dindina Naawuni ni dargi yi tibli kaman o ni daa niŋ yi yaannim' shɛm la.

—I Samuɛl 12.15

Yi bi mi ni yi nyɛ la yi ni zaŋ yimaŋa n-ti so n-deer' o noli daba? Di yi nyɛ la alahachi tumbu din tahiri nir' kum ni bee Naawuni noli deebu din zaŋdi nira n-zaani wuntii zaani lala n-nyɛ li.

—Romnima 6.16

K' o ni ti ti yinim' bɛn diri wahala ŋɔ zaŋ tabli ti gba vuhim. O ni ti niŋ lala la saha shɛli ti Duuma Yisa min' o malaikanim' yi ti yi palo zuɣsaa n-siɣri na o yiko mini buɣim din diri puuni n' o ti dargi bɛm bi mi Naawuni mini ninvuɣ' shɛb' bɛn zaɣsi ti Duuma Yisa lahaba' suŋ la wumbu la tibli. Bɛ ni ti nya tibdargibo bahi yoli din ka bahigu puuni; ka bɛ mini ti Duuma n' o yiko dim mal' jilima la ni ti wɔlgi taba.

—II Tɛsalonaikanima 1.7-9

Nyamiya, N zaŋ la alibarika mini noli yɛlbu n-zali yi tooni. Yi yi ni doli yi Duuma Naawuni zalgunim' shɛŋa n ni zali ya zuŋɔ dabsili ŋɔ, dindina n zaŋ la alibarika n-zali ya. Ka yi mi yi zaɣsi yi Duuma Naawuni zalgunim' maa dolbu, dindina noli yɛlbu ka n zaŋ zali ya.

—Dutiranomi 11.26-28a

Ka sokam zaa ti yaag' o noli n-yɛli ni Yisa Masia nyɛ la Duuma, ka di chɛ k' o Ba Naawuni nya jilima. —Filipainima 2.11

Yisa daa lan yɛli, Ŋunkam ʒɛ n nyaaŋa nirba ni, n gba ni ti ʒɛ dilan' nyaaŋa m Ba Naawuni ŋum be alizanda ni ŋɔ sani; amaa ŋunkam zaɣsi ma nirba ni, n gba ni ti zaɣsi dilana m Ba Naawuni ŋum be alizanda ni ŋɔ sani. —Matiu 10.32, 33

K' a yi yaag' a noli n-yɛli ni Yisa nyɛ la a Duuma, ka niŋ yɛda a suhu ni ni Naawuni daa neeg' o kum ni, a ni tilgi. Dama nir' niŋdi yɛda la o suhu ni, ka yi taali ni Naawuni sani; ka yaag' o noli n-kahigi wuhi paloni, ka tilgi. —Romnima 10.9, 10

Ŋunkam chihi Bii maa, o ka ti Ba Naawuni. Ka ŋunkam deei Bii maa mal' ti Ba Naawuni gba. —I Jɔn 2.23

Dinzuɣu ŋunkam zɔri vi m mini n yɛlgu zuɣu, Daadam Bii yi ti lab' na n' o jilima n' o Ba Naawuni mini malaika kasinim' jilima, o gba ni ti zɔ vi dilana zuɣu. —Luk 9.26

Dimbɔŋɔ n-ni chɛ ka yi tooi baŋ shi' so ŋun yi Naawuni san' na: Ŋunkam yɛli ni Yisa Masia daa leei ninsala n-ka duniya ŋɔ ni na n-nyɛ ŋum mal' Shi' so ŋun yi Naawuni san' na. —I Jɔn 4.2

Gbibiya yimaŋa, ka yirgimiya yimaŋ' zuɣu! Yi dim' ŋun nyɛ Sintani la kul chɛnimi n-ginda ŋ-ŋumdi kaman gbuɣinli la m-bɔri n' o gbaai so ŋ-ŋubi. —I Pita 5.8

Zalguzaɣsira maa ni ti yi zahira Sintani yiko ni, ka mal' yiko pam din ni tum alahaziba tuma balbu kam ka wuhi shihira, ka tum alahaziba tuntumsa din nyɛ yɔhiŋgu. —II Tɛsalonaikanima 2.9

N timd' a mi bɛ sani n' a ti neei bɛ nina ka bɛ yi zibsim ni n-kpɛ neesim ni, ka yi Sintani nuu ni n-kpɛ Naawuni nuu ni n-nya bɛ da-alahachi chɛ m-paŋ, ka nya zaashee Naawuni ninvuɣ' gahinda sunsuuni bɛ ni niŋ man' Yisa yɛda zuɣu. —Tuumba Tuma 26.18

Di saha maa ka Naawuni Shii Kasi daa zaŋ Yisa n-tahi mɔɣu ni ni Sintani ti zahim o. Amaa ka Yisa yɛl' o, Sintani, wara! Di sabiya, Sal' kul ni jɛm la o Duuma Naawuni kɔŋkɔ, ka pa ni so yaha. Di saha ka Sintani daa zɔ ka chɛ Yisa, ka malaikanim' ka na nti kpaŋs' o suhu. —Matiu 4.1, 10, 11

Dim bahindi nyaaŋa nyɛ la ŋŋɔ: Maliya yaa ti Duuma min' o kpiɔŋ n' o yiko ni. Yɛmiya Naawuni gbɔɣinɔ mini di nɛma zaa, ka di chɛ ka yi tooi nyaŋ Sintani yɛŋkiŋkabina soya zaa. —Ɛfisisnima 6.10, 11

Naawuni ni boli ba bihi ka bɛ mal' niŋgbuna mini ʒim zuɣu ka Yisa daa leei bɛ tatabo ka bɛ min' o laɣim m-mal' niŋgbun yini. O daa niŋ la lala n' o kum zuɣu chɛ k' o saɣim Sintani ŋum mal' kum yiko la. —Hibrunima 2.14

Ka ŋunkam kul tumdi alahachi nyɛ la Sintani nira, dama pilgu ni ha ka Sintani pun tumdi alahachi. Ka daliri din chɛ ka Naawuni Bii daa ka na nyɛ la n' o ti saɣim Sintani tuma. —I Jɔn 3.8

Ŋuni n-lee ni tooi yihi ti Masia yurlim ni? Muɣsigu bee wahala bee alaka bee finfali bee gbinfini bee barna bee takɔbi ni tooi yihi ti di ni? Amaa di zaa yoli, ti di nasara n-yaɣi Masia ŋun yuri ti la zuɣu. —Romnima 8.35, 37

Dinzuɣu zaŋmiya yimaŋa n-ti Naawuni. Zaɣsimiya Sintani, k' o zɔ ka chɛn ya. —Jeemsi 4.7

Di saha maa ka Zalguzaɣsira maa ni ti yi zahira, ka ti Duuma Yisa ni ti zaŋ o vuhim pɔhim din yir' o nol' ni na n-ku o ka bah' o yoli, ŋun' Yisa palo yibu dali o labbu na saha. Zalguzaɣsira maa ni ti yi zahira Sintani yiko ni, ka mal' yiko pam din ni tum alahaziba tuma balbu kam ka wuhi shihira, ka tum alahaziba tuntumsa din nyɛ yɔhiŋgu.

—II Tɛsalonaikanima 2.8, 9

YURLIM DIN WUHIRI YISA NYAANDOLI BƐHIGU YƐLU

Din yiri Naawuni Shii Kasi bɛhigu ni na nyɛ la: Yurlim mini suhupiɛlli ni suhudoo ni suɣlodibo ni nirlimtali ni zaɣsuntali ni ʒɛyimtali ni tarintali ni maŋgbibbutali.
—Galeshanima 5.22, 23a

Ka lam bɔh' o m-pahi buyi, Saimon Jɔn bia, a yuri ma? K' o saɣi, Iin n Duuma, a mi ni n yur' a. Ka Yisa yɛl' o, Dihimi m piɛri.
—Jɔn 21.16

Yisa daa lan yɛl' o nyaandolba maa, Yi yi yuri ma, yi ni doli n zalgunima.
—Jɔn 14.15

Ka so yi yɛli n' o yuri Naawuni ka jɛ o mabia, o nyɛ la ʒirilana; dama ŋunkam bi yur' o mabi' so o ni ni nyari ku tooi yuri Naawuni ŋun nyɛ o ni bi nyari so la.
—I Jɔn 4.20

N yi tɔɣsiri ninsalnim' yɛlgu balbu kam, hal zaŋ tabli malaikanim' yɛlgu, ka ka yurlim, dindina m bemi kaman dawulɛ bee gbiŋgbarinlun' shɛŋa bɛ ni mali ŋ-ŋmɛri taba ka di yɔri vuri yiriŋ la.
—I Kɔrintinima 13.1

Yi yi yuri taba, dina n-ni chɛ ka sokam baŋ ni yi nyɛ la n nyaandolba.
—Jɔn 13.35

Ti mi ni ti pun yi kum ni n-kpɛ nyɛvil' ni ti ni yuri ti mabihi la zuɣu. Ka ŋunkam bi yur' o mabii be la kum ni.
—I Jɔn 3.14

Tinima n-nyɛ o ni daa tum shɛli-kam Yɛhudianim' tinsi ni mini Jɛ-rusalɛm maa zaa shɛhiranima. Ka bɛ daa ti zaŋ o n-kpahi tabli dapu-lli zuɣu n-ku o; amaa ka Naawuni daa neeg' o kum ni daba ata dali ka chɛ k' o yi palo. Pa sokam zaa n-daa nya o, naɣla Naawuni ni daa pii tinim' shɛba n-leei shɛhiranim' maa n-daa nya o, ka ti min' o la-ɣim n-di ka nyu o ni daa neei kum ni maa nyaaŋa.

—Tuumba Tuma 10.39-41

Ka di daa mal' nti kpa di naba dali yaha, k' o nyaandolba maa lan laɣim be duu puuni, ka Tɔmas gba beni. Duu maa dunoya daa kparimi, ka Yisa daa ti lam puhi zani bɛ sunsuuni na ka yɛli ba, Naawuni timi ya suhudoo! Ka ŋmalgi yɛli Tɔmas, Zaŋm' a nubi-la m-bɔbli n nuhi ŋɔ ni, ka zaŋ a nuu n-tim m puluɣli bɔbli ŋɔ ni, ka chɛ bɛhiŋ ka niŋ yɛda. Ka Tɔmas kuhi yɛli, N Duuma ni n Naawuni!

—Jɔn 20.26-28

Yisa ni daa neei kum ni Alahiri dali asibaasi maa o daa tuui yi la Meeri ŋun daa yi Magdala la na zuɣu. Ŋuna n-nyɛ Yisa ni daa kari alizim' biɛri ayopɔin so zuɣu la.

—Mark 16.9

Ŋun' Yisa n-daa kpi ti daalaha-chi zuɣu ka lan neei kum ni ni di chɛ ka ti yi taali ni Naawuni sani.

—Romnima 4.25

Saha kan' na, hal di paaya gba, ka kpiimba ni wum Naawuni Bii maa kukoli, ka bɛnkam wum li ni mal' nyɛvili. Di chɛliya ka dimbɔŋɔ niŋ ya alahaziba, dama saha kan' na ka bɛnkam zaa be gbala ni ni ti wum o kukoli ka yi na: Bɛn daa tum tuun' suma ti neei kum ni n-nya nyɛvili; ka bɛm mi daa tum tuum' biɛri ti neei kum ni n-nya sariya karbu. —Jɔn 5.25, 28, 29

Yi bi mi ni bɛ ni daa baptaizi ti la wuhiya ni ti be Yisa Masia ni, ka lan wuhi ni ti pahi la o zuɣu n-kpi gba? Dinzuɣu ti baptaizibu deebu zuɣu wuhiya ni ti pahi la o zuɣu n-kpi ka bɛ sɔɣ' ti, ka di bemi kaman Masia ni daa neei kum ni ti Ba Naawuni jilima yiko zuɣu shɛm la, lala zuɣu ka ti gba yipa mal' nyɛvil' palli bɛhigu. Ka ti yi pahi Masia zuɣu n-kpi kaman o ni daa kpi shɛm, dindina ti shiri ni pah' o zuɣu n-neei kum ni kaman o ni daa neei kum ni shɛm la.

—Romnima 6.3-5

Amaa Masia yi be yi ni, . . . yi shihi lee ni nɛ yi ni yi taali ni Naawuni san' la zuɣu. Ka Naawuni ŋun daa neei Yisa kum ni la Shii yi be yi ni, ŋun' Naawuni ŋun daa neei Yisa Masia kum ni maa ni zaŋ nyɛvili n-niŋ yi gba niŋgbuna din kpiri ŋɔ ni, o Shii ŋum be yi ni la zuɣu. —Romnima 8.10, 11

BIƐR' KASITALI ZAŋ CHAŋ NAAWUNI SANI YƐLA

O daa pɔ n-yɛli n' o ni chɛ ka ti tilgi ti dimnim' nuu ni, ka jɛmdi ŋun' ti Duuma Naawuni ka ku lan zɔri dabiɛm; ka ni be kasitali mini wuntitali ni o sani hal ni ti nyɛviya targa. —Luk 1.74, 75

M mabiyursi, ti ni mal' alkaulinim' ŋɔ zuɣu, chɛliya ka ti paɣ' ti nuhi n-yi dinkam nyɛ din ni ta nir' niŋgbuŋ min' o shii daɣri ni, ka chɛliya ka biɛrkasitali niŋ dɛdɛ ti mini Naawuni zɔbu puuni.
—II Kɔrintinima 7.1

Kom ni ka man' baptaiziri ya yi ni niŋ tuuba zuɣu, amaa ŋun na be n nyaaŋa n-kan' na mal' yiko n-gari ma hal ka man' pɔri gba ni n kpuɣ' o namda n-gbibi. ŋun' ni ti zaŋ la Naawuni Shii Kasi mini buɣim m-baptaizi ya. —Matiu 3.11

Ka nyɛ ti Ba Naawuni ni daŋ m-pii ninvuɣ' shɛba o niya lɔbu ni, k' o Shii Kasi mal' ba ka bɛ bɛbu be kasi, ka chɛ ka bɛ deei Yisa Masia noli k' o ʒim kpihim bɛ da-alahachi la. —I Pita 1.2a

Ka so yi mal' o suhu n-yi din nyɛ daɣri ni ka be kasi, dindina o ni lei la' shɛli dim mal' jilima, ka mal' shili ni di tum tuun' suŋ kam, ka yil' yidana ni wɔlgi li n-zali di kɔ n' o zaŋ li n-tumdi o tuma.
—II Timoti 2.21

Lala zuɣu ka Yisa gba daa kpi tin' targa n' o zaŋ omaŋmaŋ' ʒim m-mal' nirba ka bɛ be kasi.
—Hibrunima 13.12

Duniya ni daa na bi nam saha shɛl' la, ka Naawuni daa pum pii ti n-leeg' o nirba Masia zuɣu ni di chɛ ka ti be kasi ka ka galimi ŋun' Naawuni sani. Naawuni yurlim zuɣu. Di simdi ni yi zaŋ bɛhigu pal' shɛli Naawuni ni daa nam ka di ŋmani ŋun' Naawuni maŋmaŋ' bɛhigu ka nyɛ din tuhi ka be kasi la n-yɛ kaman binyɛrgu la.
—Ɛfisisnima 1.4; 4.24

Ka ti yi kahigi ti da-alahachi n-wuhi Naawuni, o nyɛ la ŋun ʒɛ o da-alkauli nyaaŋa ka niŋdi din tuhi, ka ni chɛ ti da-alahachi m-paŋ ti, ka kul ni kpihindi dinkam zaa bi doli wuntii soli ti bɛhigu ni m-bahira.
—I Jɔn 1.9

Ka dimbɔŋɔnim' zaa ni, ti yɛm bahi yoli ŋɔ zuɣu, di simdi ni yi nyɛ la ninvuɣ' bɔnima? Di niŋ kamaata ni yi bɛbu be kasi, ka yi nyɛ bɛn luri Naawuni sizuura binshɛɣkam zaa ni.
—II Pita 3.11

Kul kpaŋmiya yimaŋa n-chɛ ka suhudoo be yi mini sokam sunsuuni, ka maliya Naawuni biɛrkasitali din nyɛ nir' ni ka shɛli ka ku tooi nya ti Duuma la.
—Hibrunima 12.14

42 NAAWUNI SHII KASI NI BE NINVUƴ' SHƐB' NI YƐLA

Ka yinim' bɛn nyɛ tuumbiɛrinim' ŋɔ yi mi ni yi zaŋ bin' suma n-ti yi bihi, bɔ n-ni chɛ ka yi Ba Naawuni ŋum be alizanda ni ŋɔ ŋun' ku zaŋ o Shii Kasi n-ti bɛn suhir' o o Shii Kasi maa? —Luk 11.13

Bɛ ni daa suhi Naawuni maa nti fɔ ka bɛ laƴiŋgu maa shee ti gbaai dambu, ka Naawuni Shii Kasi kpɛ m-pali bɛ zaa, ka bɛ tɔƴsiri Naawuni yɛlgu ni suhukpeeni. Ka suhupiɛlli mini Naawuni Shii Kasi daa pali Antiɔk Yisa nyaandolba suhuri. —Tuumba Tuma 4.31; 13.52

Ka n ni zaŋ n shia n-niŋ yi ni, ka chɛ ka yi doli n zalgunim' ka tumdi n zalgunim' maa ni wuhi shɛm. —Izikiɛl 36.27

Amaa yinim' bi doli yi ninsaltali bɛhigu ni wuhiri ya shɛm, ka Naawuni Shii Kasi yi shiri be yi ni, yi ni dol' la Naawuni Shii Kasi yubu. Ka ninvuƴ' so ŋun ka Masia Shia, o pa la Masia ni su so. —Romnima 8.9

Amaa saha shɛli Naawuni Shii Kasi yi ti kpɛ yi ni, yi ni nya yiko ka leei n shɛhiranima. —Tuumba Tuma 1.8a

Baanabas daa nyɛ la ninvuƴ' suŋ, ka Naawuni Shii Kasi pal' o k' o mal' yɛda pam. —Tuumba Tuma 11.24a

Naawuni miri ninvuɣ' shɛb' bɛn suhuri saɣim, ka tilgiri ninvuɣ' shɛb' bɛn yɛma ŋma.
—Saam. 34.18

Naawuni yɛliya, N nuu ka n zaŋ nam binshɛɣkam ŋɔ zaa. Amaa n-nyɛ n ni ni lihi nya ninvuɣ' so. Dilana n-nyɛ ŋun siɣs' omaŋa, ka chɛ k' o yɛma ŋma, ka wum n yɛlgu k' o ni sɔhira. —Aizaia 66.2

Ka Yisa bɔh' o, Bɔ n-niŋ k' a yɛli ni n yi ni tooi? A bi mi ni binshɛɣkam zaa nandi ŋun niŋ yɛda sani?
—Mark 9.23

M mabiyursi, yi yi nyari wahala dim be kaman buɣim ka di paari ya ni di buɣsi ya, yin' di chɛliya ka di gari ya kaman di nyɛ la din na ʒi n-niŋ so n-niŋdi ya maa. Amaa lee maliya la suhupiɛlli yi mini Masia ni laɣim n-di wahala ni di chɛ ka yi suhuri ti palgi, ka yi tooi mal' suhupiɛlli pam saha shɛli o jilima yi ti yi palo la.
—I Pita 4.12, 13

K' o ni nyɛhi bɛ nintam zaa bahi, ka kum ku lam beni waamaa fabla bee kumsi, ka biɛrim gba ku lam beni yaha, dama bin' kura la zaa vuuya. —Kahigibu 21.4

Niŋmiya Naawuni naani ka tummi din viɛla; ka di chɛ ka yi be tingbɔŋ ŋɔ ni n' alaafee.
—Saam. 37.3

O ni tooi sɔŋ ninvuɣ' shɛb' bɛn nyari zahimbu pumpɔŋɔ, dama omaŋmaŋ' daa nya zahimbu ka di wahala. —Hibrunima 2.18

Ka Naawuni ŋun nyɛ suhudoo ni yiri so sani ŋɔ na ni chɛ ka di ku yuui ka yi du n-tam Sintani zuɣu n-nɔ m-bɔr' o. —Romnima 16.20a

Wuntizɔra muɣsigu galsiya pam, amaa ka Naawuni kul yihir' o di zaa ni. —Saam. 34.19

Yi yi chaŋ ti kpɛ la kom ni ni yi gari, n ni be yi sani; ka yi yi siɣ' la mɔɣa ni ni yi gari, di ku din ya; ka yi mi yi kpɛ la buɣim ni ni yi gari, di ku din ya, hal ka di buɣim nɛm ku din ya. —Aizaia 43.2

Ti mi ni zaŋ chaŋ ninvuɣ' shɛb' bɛn yuri Naawuni ka nyɛ o ni daŋ pii shɛba o niya lɔbu ni la sani, ŋun' Naawuni chɛri ka binshɛɣ-kam niŋdi la bɛ zaɣ' viɛlli nyabu zuɣu. —Romnina 8.28

Zahimbu na ʒi m-paai ya ka di pa la din tatabo pun zahindi nirba; amaa Naawuni kul ʒɛ la yim, ka ku saɣi n-chɛ ka yi nya zahimbu din yaɣi yi kpiɔŋ targa; ka yi zahimbu nyabu puuni, o ni mal' soli n-tin ya ka yi nya yaa n-yi di ni ka ku lu. —I Kɔrintinima 10.13

Ŋun di nasara, ni ti yɛ binyɛr' piɛla ŋɔ tatabo, ka n ku kpihim o yuli nyɛvili litaafi ni; amaa ka ni ti zan' o nyaaŋa m-bol' o yuli m Ba Naawuni min' o malaikanim' sani. Ŋun di nasara, n ni zaŋ o n-leei n Duuma Naawuni jɛmbu duu daantalga, k' o ku lan yi di ni yaha. Ka n ni sabi n Duuma Naawuni yuli min' o tiŋa din nyɛ Jɛrusalɛm palli n-yi ŋun' Naawuni sani alizanda ni la na yuli ni mmaŋmaŋ' yu' palli n-tabl' o. —Kahigibu 3.5, 12

Ŋunkam di nasara ni deei pini ŋɔ n sani, ka n ni nyɛ o Naawuni k' o mi nyɛ m bia. —Kahigibu 21.7

Ŋum mal' tibli, ŋun' wummi Naawuni Shii Kasi ni yɛli churchinim' shɛm! Ŋun di nasara, n ni tichɛ k' o di nyɛvili ti' shɛli dim be Naawuni yil' la wala. —Kahigibu 2.7

Ŋun di nasara, n ni chɛ ka m min' o layim ʒini n nam ʒiishee kaman n gba ni daa di nasara ka m mini m Ba Naawuni layim ʒi o nam ʒiishee shɛm la. —Kahigibu 3.21

Ŋum mal' tibli, ŋun' wummi Naawuni Shii Kasi ni yɛli churchinim' shɛm! Ŋun di nasara, n ni chɛ k' o di bindir' sɔɣra la shɛli, ka lan zaŋ kuɣ' piɛlli n-t' o, ka yu' palli sabi m-pa di zuɣu; ka so ku baŋ yuli maa nayla ŋun dee' li maa kɔŋkɔ. —Kahigibu 2.17

Dob' mini paɣba bɛm pun lɔ amiliya, n zali ya zalgu, amaa pa mani n-zali ya lala, ti Duuma n-zali ya li. Dina n-nyɛ: Paɣ' miri k' o yi o yidana yiŋa. Ka paɣ' so yi yi la o yidana yiŋa, ŋun' kpalimmi ʒiya; ka di yi pa lala, ŋun' niŋmi sandaani n-niŋ o yidaan' kuro maa ka lan lab' o yiŋa. Ka doo mi miri k' o yih' o paɣa.

—I Kɔrintinima 7.10, 11

Chɛliya ka ti zaŋ paɣ' so ŋun lɔ amiliya yɛla m-buɣsi li: Zalgu kul lɔ paɣ' ŋun kul' doo mi n-tabli o yidana hal n' o yidana maa nyɛvili targa; amaa o yidana maa yi ti kpi, o yi zalgu maa lɔbu ni zaŋ chaŋ o yidana maa sani. Dinzuɣu o yidana maa yi na be o nyɛvil' ni k' o chaŋ ti kul' do' so, bɛ ni bol' o zinniŋda; amaa o yidana maa yi kpi, o yi zalgu maa lɔbu ni; k' o yi lan kul' do' so, dindina o pa la zinniŋda.

—Romnima 7.2, 3

O daa lan yɛli, Ŋunkam yih' o paɣa ka kpuɣi paɣ' so tum zina; ka ŋunkam mi kpuɣi paɣyihiŋ maa gba tum zina.

—Luk 16.18

Amaa man' yɛri ya mi, ŋunkam yih' o paɣa ka di pa la paɣgɔrgu gɔbu zuɣu, dilana kpɛh' o paɣ' maa la zina niŋbu ni, ka ŋunkam mi kpuɣ' paɣyihiŋ maa gba niŋ zina.

—Matiu 5.32

Ka n yi chaŋ nti mali bɛhigu shee maa n-zali ya, n ni lab' na nti zaŋ ya n-tahi mmaŋmaŋ' bɛhigu shee, ka n ni ti yɛm be luɣ' shɛli, nimaani ka yi gba ni ti be.
—Jɔn 14.3

Dinzuɣu ŋunkam zɔri vi m mini n yɛlgu zuɣu ninvuɣ' biɛri bɛm bi ʒɛ Naawuni yim ʒɛman' ŋɔ ni, Daadam Bii mini malaika kasinim' yi ti lab' na o Ba jilima ni, o gba ni ti zɔ vi n' o zaŋ dilana m-pahi o nirba ni. **—Mark 8.38**

Di saha maa ka Daadam Bii shihirli ni ti be zuɣsaa, ka zuliya kam bɛm be duniya ŋɔ ni ni ti fabli, ka nya Daadam Bii k' o be sagbana ni n-kan' na ni yiko mini jilima pam. **—Matiu 24.30**

Yinim' gba maliya suɣlo lala; ka kul maliya suhukpeeni, dama ti Duuma labbu na miriya.
—Jeemsi 5.8

Dama saa ni yi nyaɣsi wulimpuhili polo m-mal' nti ba wulinluhili polo shɛm la, lala ka Daadam Bii kandi na ti yɛm be. **—Matiu 24.27**

Lala zuɣu Masia ŋun daa zaŋ omaŋa m-mal' sara yim n' o kpihim nirba pam da-alahachi la ni lan lab' na m-pahi napɔŋ buyi, ka di pa la alahachi zuɣu, amaa o yɛn lab' na nti tilgi la bɛn suhuri kul yɛ o labbu na zuɣu ka guhir' o la.
—Hibrunima 9.28

(Ka malaikanim' maa bɔhi ba,) yinim' Galilinim' ŋɔ, bɔ ka yi lee ʒɛya n-lihiri zuɣsaa lala? Ka lan yɛli ba, Yisa so yi ni nya k' o yi yi sani n-chɛni alizanda ni shɛm maa, lala k' o ti lan yɛn lab' na.

—Tuumba Tuma 1.11

Di saha maa ka bɛ ni ti nya Daadam Bii k' o be sagban' ni n-kan' na ni yiko mini jilima pam.

—Luk 21.27

M biyursi, ti nyɛ la Naawuni bihi pumpɔŋɔ, ka di na bi kahigi n-wuhi ti ni yɛn ti be shɛm, amaa ti lee mi n' o yi ti yi palo, ti ni bemi kaman ŋuna, dama ti ni ti nya o kaman o ni kul be shɛm.

—I Jɔn 3.2

Ti Duuma yɛliya, Nyama, n ni ka na kaman tayiɣ' la! Ŋum bi gbihiri ka mal' o binyɛra n-zali n' o di ti chaŋ o zaɣim n-dihi omaŋ' vi mal' alibarika!

—Kahigibu 16.15

Dinzuɣu yi gba malimiya shili saha kam; dama Daadam Bii ni ti lab' na saha shɛli yi ni bi yuun' o soli.

—Luk 12.40

Dama Daadam Bii min' o malaikanim' yi ti lab' na o Ba Naawuni jilima ni, o ni ti ti sokam bɛ tuma laara.

—Matiu 16.27

Yisa daa yɛliya, Daadam Bii yi ti lab' na n' o jilima m-pahi malaikanim' zaa, o ni ti ʒin' o nam ʒiishee dim mal' jilima pam.

—Matiu 25.31

NAAWUNI YƐLGU

Zuɣsaa mini duniya ŋɔ ni ti yiɣsi, amaa man' yɛlgu ku yiɣsi.
—Luk 21.33

Dama anabtali yɛtɔɣa daa bi yiri la ninsal' suhu yubu ni na, amaa Naawuni Shii Kasi n-daa be ninsalnim' ni n-chɛ ka bɛ tɔɣsiri Naawuni yɛtɔɣ' shɛŋa din daa yir' o san' na. —II Pita 1.21

Ka yɛtɔɣ' shɛŋa zaa dim be Naawuni Kundi ni yi la Naawuni nol' ni na, ka nyɛ dim mal' buchi pam zaŋ chaŋ wuhibu mini saɣsibu ni zuɣu ni kpahibu ni wuntii soli wuhibu polo. —II Timoti 3.16

A yɛlgu nyɛ la n napɔnvari firla ni n sol' ni neesim. —Saam. 119.105

SUHIMI NAAWUNI KA CHƐR TAALI M-PAŊDA

Dinzuɣu yi yi yɛn suhi Naawuni, yin' suhimiya ŋŋɔ: Ti Ba Naawuni ŋum be alizanda ni, chɛ k' a yuli du; ka chɛ k' a nam ka na, ka chɛ k' a yurlim niŋ duniya ŋɔ ni ka di ni niŋdi alizanda ni shɛm la. Tim' ti zuŋɔ dabsili ŋɔ bindirgu. Ka chɛ ti taali m-paŋ ti kaman ti gba ni chɛri m-paŋdi bɛn tumdi ti taali shɛm la. Di chɛ ka ti kpɛ zahimbu ni, amaa yihim' ti zaɣ' biɛɣu ni. (Dama nyini n-su nam mini yiko ni jilima hal ni saha din ka bahigu. Ami.) —Matiu 6.9-13

Text reprinted from the Bible in Dagbani, 1982 edition by United Bible Societies Africa Regional Centre, Nairobi, Kenya. Used by permission.

Published in numerous languages as God supplies funds in answer to prayer. If you would like more copies for prayerful distribution, write in English. Specify which language(s) you need and how many booklets.

World Missionary Press, PO Box 120, New Paris, IN 46553-0120 USA

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org